

KODER SONCE HODI - SPOMENIK SLOVENSKE OSAMOSVOJITVE V LJUBLJANI
Manifestacija prostora slovenske državnosti

Obrazložitev koncepta

Izraz »Koder sonce hodi« izhaja iz verza slovenske himne Zdravljice Franceta Prešerna, ki v misli “koder sonce hodi, prepir iz sveta bo pregan, ko rojak prost bo vsak” izraža temeljno idejo svobode, enotnosti in razsvetljenosti. V teh besedah se zrcali duh slovenske državnosti – vera v svobodo, v človečnost in v skupnost naroda. Koncept spomenika “Koder sonce hodi” predstavlja manifestacijo prostora slovenske državnosti – prostor, kjer svetloba, umetnost in človek tvorijo simbolno celoto. Skulptura, drog z zastavo in tektonsko oblikovan prostor za svetlobne projekcije se povežejo v celovito točko spomina in svetlobe, ki v dialogu s prostorom Trga republike zaživi kot sodobna interpretacija dejanja osamosvojitve. Svetloba, ki prehaja skozi skulpturo in na tleh riše verze slovenskih pesnikov, postane metafora državotvornega gibanja – poti sonca, ki osvetljuje narodovo zgodovino in prihodnost.

Simbol in človekova bližina

Skulptura “Koder sonce hodi” je zasnovana kot stilizirano drevo – lipa, simbol slovenstva in narodne povezanosti. Skulptura ni postavljena na piedestal, temveč stoji na tleh, dostopna človeku, kar poudarja misel o bližini med državo in državljanom. Lipa kot mati domovina odpira svoje veje nad prostorom srečanja in povezanosti – kraj, kjer posameznik vstopa v dialog z idejo skupnosti, s svojo vlogo v državi in s svetlobo, ki ga obdaja. Obiskovalec postane del celote, ki jo skulptura uteleša – del življenja, ki soustvarja pomen slovenske državnosti.

Prostor in dialog z okoljem in človekom

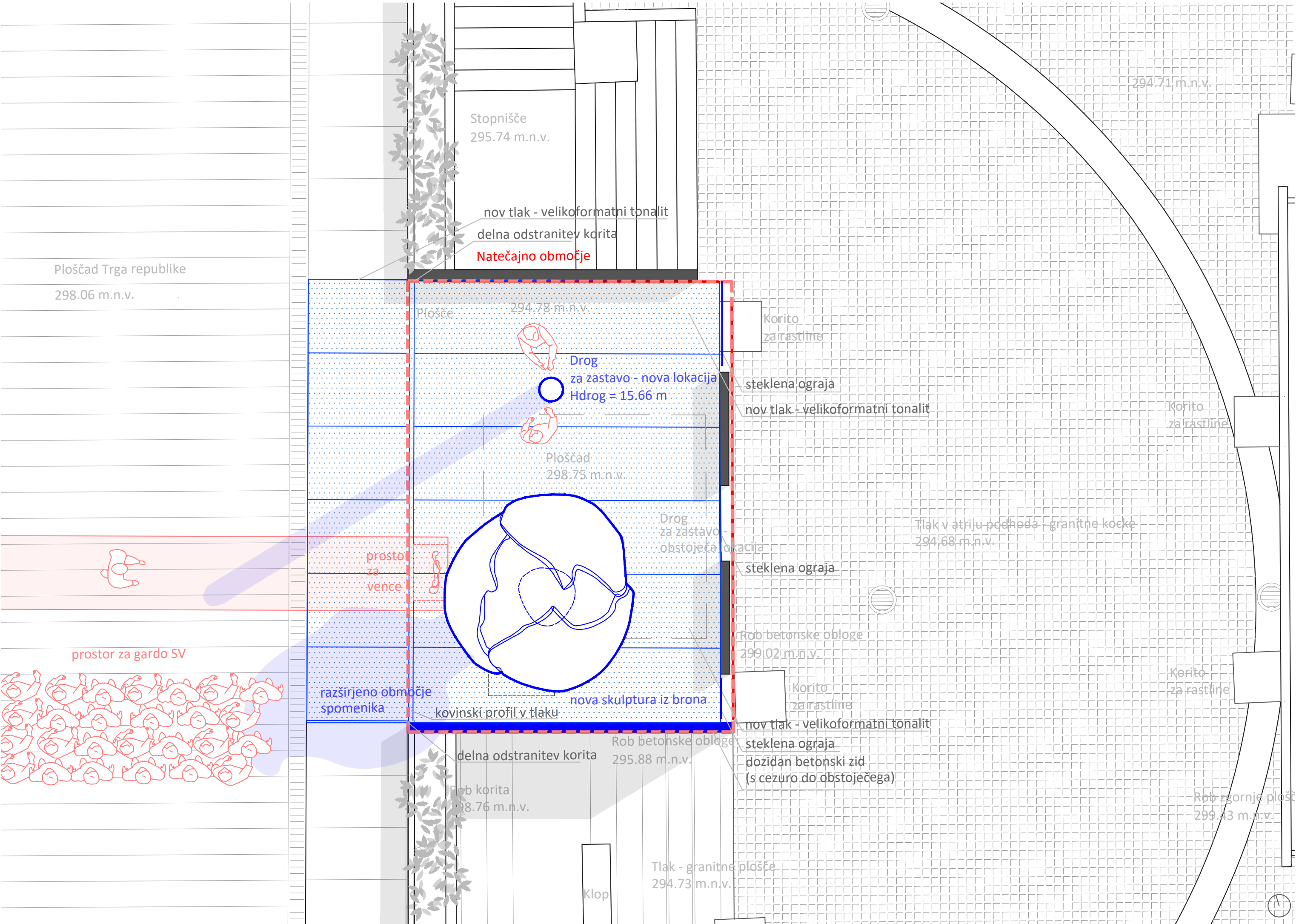
Skulptura je umeščena v mikrolokacijo ob drogu z zastavo Republike Slovenije – v jedro prostora, kjer je bila 26. junija 1991 razglašena samostojna država. Celota komunicira s prostorsko zasnovo Trga republike kot kulturnega spomenika državnega pomena, oblikovano v duhu Edvarda Ravnikarja, in se vključuje v komunikacijo z zahodnim delom trga z lipovim drevoredom, z orientacijo v osi vzhod–zahod. V smeri jug - sever s pogledom Ivana Cankarja, pisatelj s figurativnim dejanjem poklona umetniške kreacije, stilizirane lipe, pokloni dostojanstvo materi in parlamentu s katerim se sgleduje.

Oblika in simbolna geografija kipa

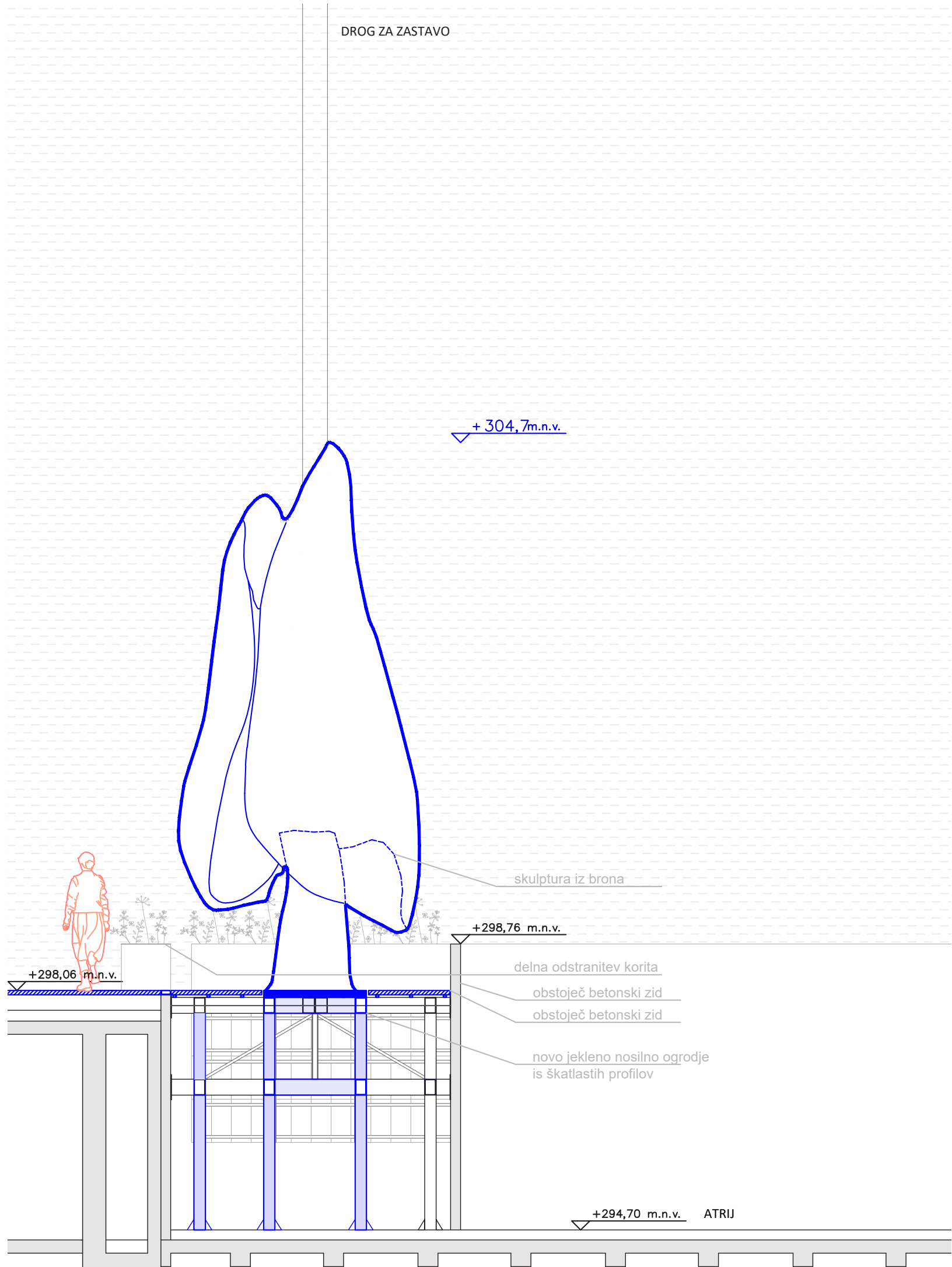
V likovni zasnovi skulptura povzema silhueto lipe z razprto krošnjo, v kateri se zlivajo trije vrhovi – simbol treh pokrajin Slovenije: alpskega sveta, panonske nižine in primorskega prostora. Ti trije vrhovi obenem predstavljajo preteklost, sedanjost in prihodnost, ki se v spoštovanju in spravi prepletajo v eno. Takšna simbolna geografija poudarja celovitost naroda in njegovo zgodovinsko pot, ki se skozi svetlobo in besedo preobraža v sodoben izraz enotnosti. Drevo kot arhetip življenja, rasti in korenin hkrati nosi likovni spomin na zgodovinski koren lip, zasajenih ob pomembnih narodnih dogodkih.

Svetloba in beseda

Bistvo skulpture je svetloba kot gibalno pomena. Ko sončni žarki prodrejo skozi projekcijska okna v krošnji, se na tleh okoli spomenika izpišejo citati iz slovenske poezije – misli, ki jih oživlja svetloba, koder sonce hodi. Svetloba postane metafora razsvetljenja, besede pa prehajajo iz umetnosti v skupni spomin. Citati delujejo interaktivno: obiskovalec jih prepozna, dopolnjuje in s tem sam vstopa v ustvarjalni dialog z umetnino. Tako spomenik preseže svojo fizično obliko in postane živ prostor refleksije, kulture in spomina, ki se spreminja z dnevnim in letnim ritmom gibanja sonca.

tloris natečajnega območja M 1:50

prerez M 1:50

Tehnični opis

Obstoječe korito ob robu trga se delno odstrani na način da se ustvari oster rez v obstoječi beton s terazzo podobno strukturo. Na ta način se vzpostavi povezava med trgom in ploščadjo spomenika. Povezava se dodatno poudari z novim tlakom iz velikoformatnih a uniformnih tonalitnih plošč, ki se podaljša izven območja spomenika do obstoječe kanalete, cca. 1.6 m.

Območje spomenika se podaljša do obstoječih betonskih zidov, ki zaradi znižanja višine sedaj predstavljajo varnostno ograjo okoli območja spomenika. Na južni strani se plošča dopolni oz. poviša do višine ograje, presledki med tako nastalimi deli betonske ograje pa se zapolnijo s stekleno ograjo.

Skulptura stiliziranega drevesa je odlita v bron in okvirne višine 7m. Njena ocenjena masa je 4 tone. Obstoječ drog za zastavo se odstrani in nadomesti z novim na bližnji lokaciji. Nov drog za zastavose prav tako izvede iz brona, enakega, kot drevo. Višina droga za zastavo ostane enaka obstoječi, 15,5m. Stabilnost novega droga ni zagotovljena z motečimi jeklenicami, namesto tega se drog podaljša do tal atrija podhoda in vpne v novo jekleno podporno strukturo ki prenaša obtežbo skulpture na streho garaže.

Projekcija napisov

Ko preberemo besede: 'koder sonce hodi' (France Prešeren), v naših mislih spontano odzvenijo besede, ki sledijo, torej: 'prepir iz sveta bo pregnan... da rojak prost bo vsak...'. Ob tem se zavemo, da je besedilo iz Zdravljice in upravičeno lahko pričakujemo, da bo posameznik začel razmišljati o pomenu in vsebini Zdravljice, iskal v mislih še druge njene verzze, morda celo poiskal celotno besedilo in se vanj poglobil.

Predvideva se, da se v interaktivno igro svetlobe in sence vključí okvirno 30 citatov, pri čemer je vsak citat viden vsaj en dan v letu (pod predpostavko, da vreme to podpira). Torej niso vsi citati vidni vsak dan niti ob istem času in tudi niso vedno vidni isti citati. To dodatno spodbuja interakcijo z vsebino spomenika, saj prebujá radovednost in vabi k pogostejšim obiskom.

Primeri citatov, ki aktivirajo zavest in razmišljanje posameznika

... kako si krasan!
(Matija Zemljič, Oj Triglav, moj dom)

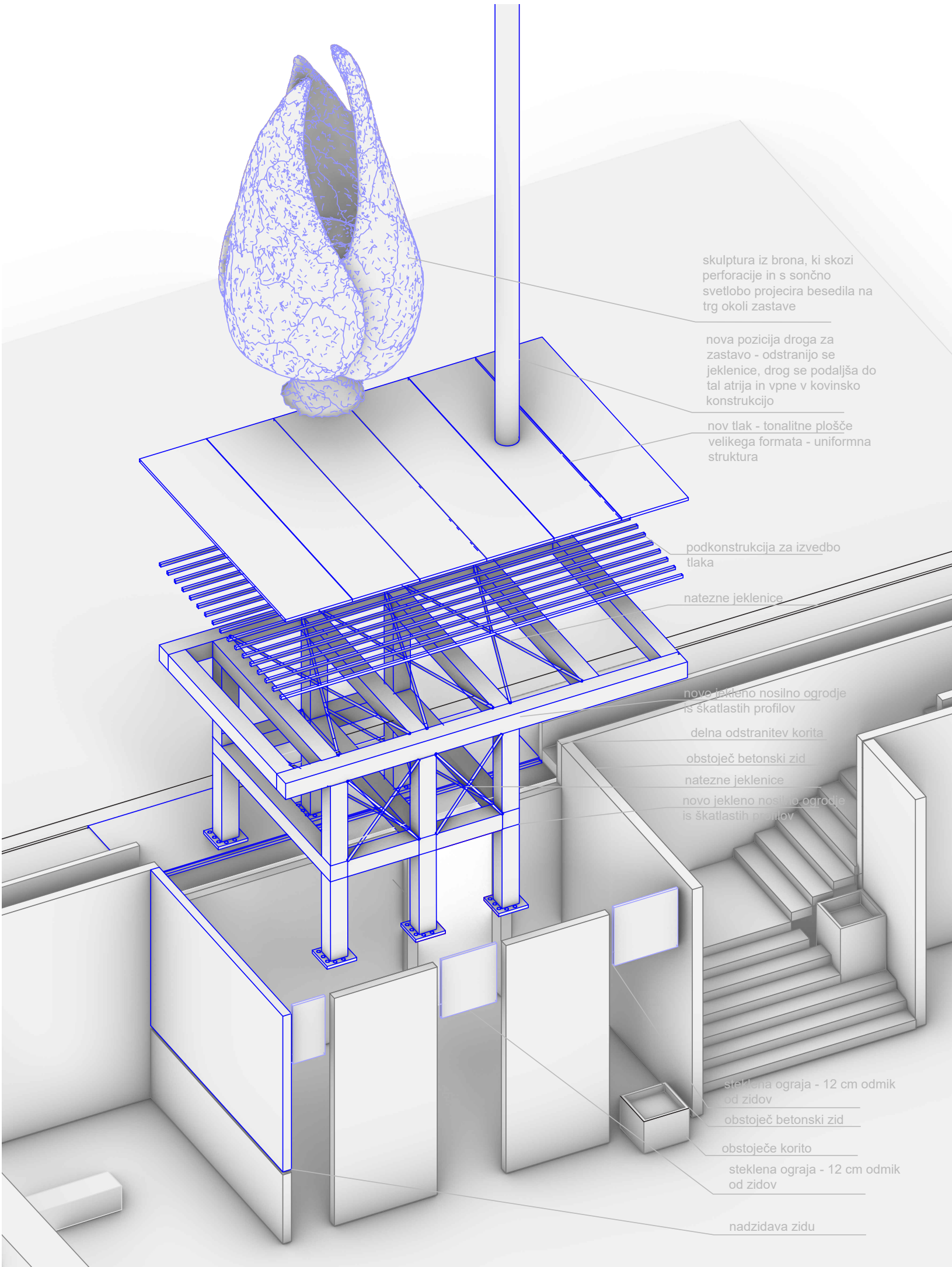
...nova pomlad zelena nov bo cvet pognala...
(Miroslav Vilhar, Lipa zelenela je)

...in rajši kot krone cesarske cvetice na glavi imam.
(Simon Gregočič, Zakrivljeno palico v roki)

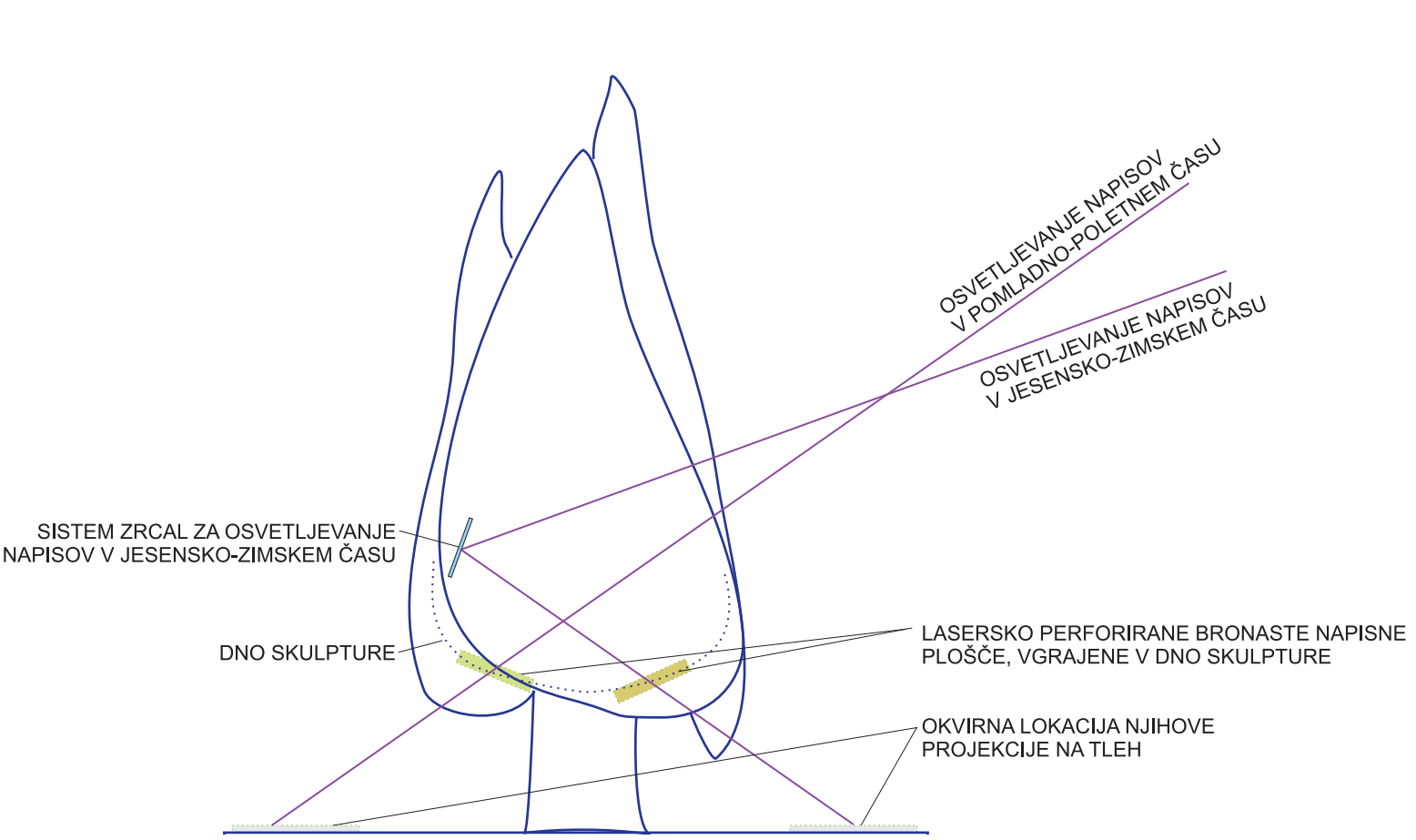
... naj tebi pesem poje...
(Marjan Stare, Slovenija, od kod lepote tvoje)

...Svet je danes poln senc, a v njih se skriva tudi toplina dlani.
(Ada Škerl, Senca v srcu)

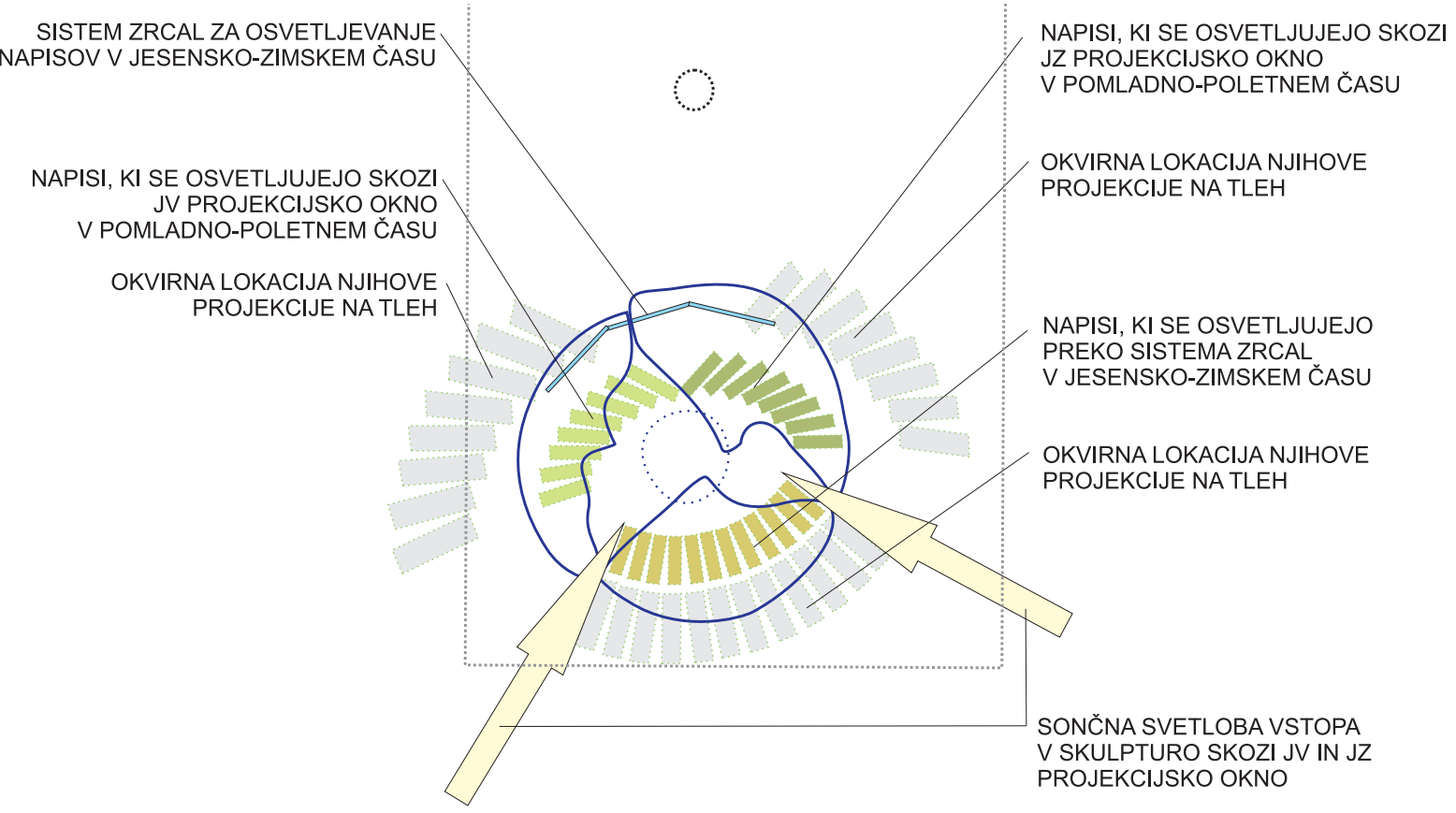
... Domovina je večna pesem, ki se v srcih ljudi vedno znova rodi.
(Lili Novy)

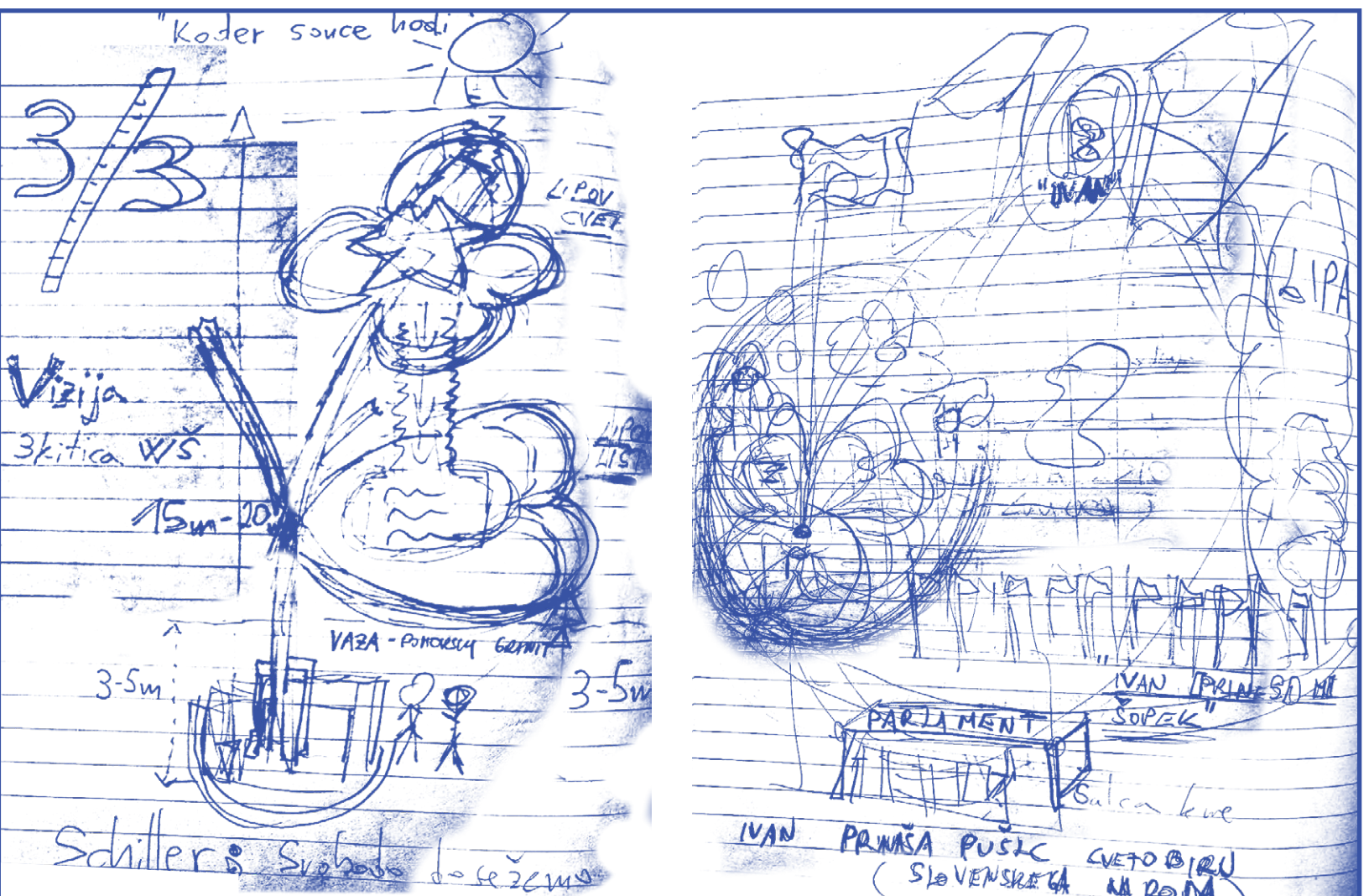
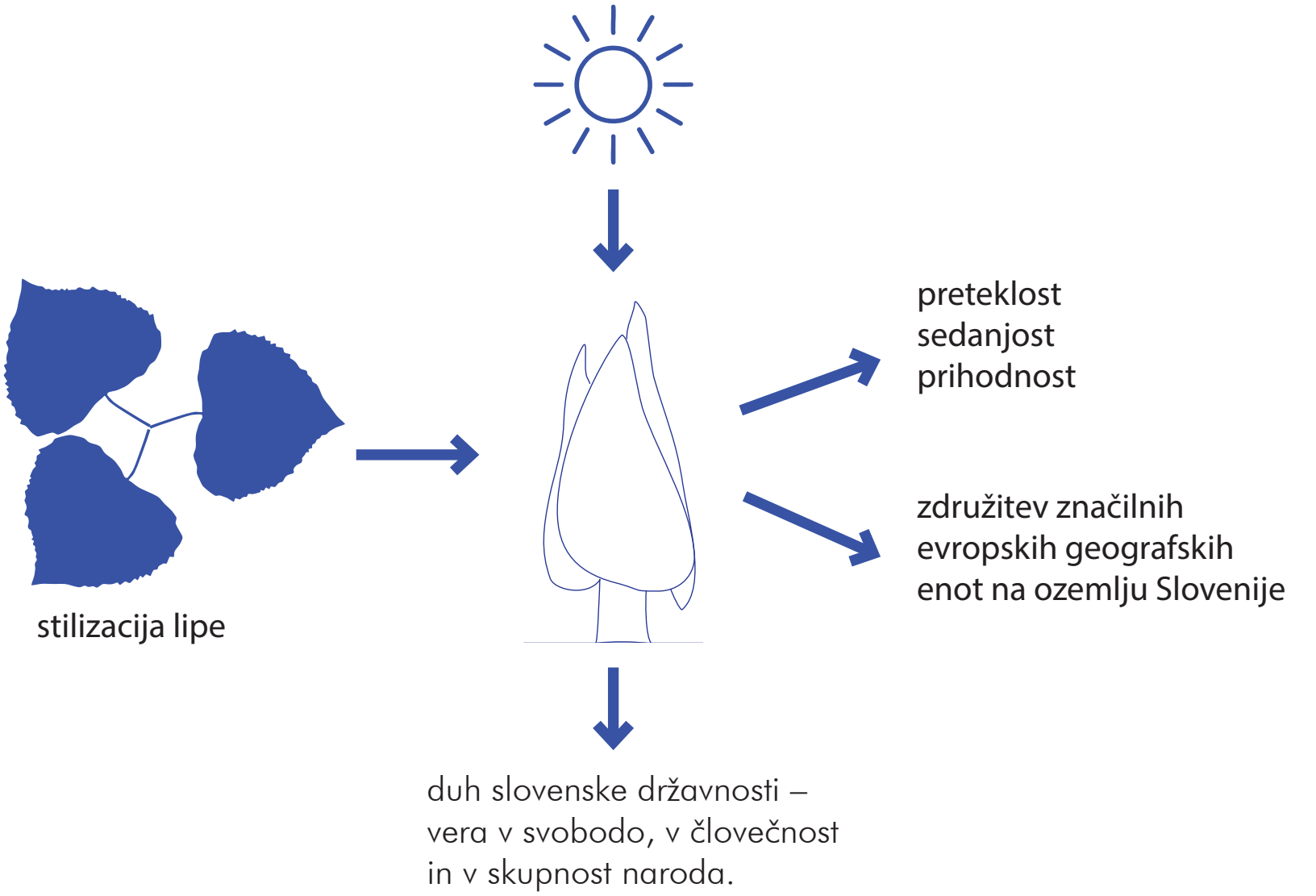
shema konstrukcijske in materialne zasnove

shema projekcije napisov

shema osonenja

interpretacija izhodišnega koncepta